

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

privind respingerea cererilor privind atragerea în proces în calitate de terți,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Mitropolia Basarabiei și Exarhatul Plaiurilor împotriva Ministerul Culturii și a Bisericii Ortodoxe din Moldova „Mitropolia Moldovei” cu privire la anularea actelor administrative,

*(Dosarul nr. 3ra-998/23
PIGD 2-13106823-01-3ra-02102023)*

Limitele instanței de recurs

20 martie 2026

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților cererile privind atragerea în calitate de terți,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Oxana Parfeni,

Diana Stănilă, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 6 iulie 2010, Mitropolia Basarabiei și Exarhatul Plaiurilor (Mitropolia Basarabiei) a depus cerere de chemare în judecată, ulterior completată, împotriva Ministerului Culturii și Turismului și a Bisericii Ortodoxe din Moldova „Mitropolia Moldovei” cu privire la anularea contractului de colaborare privind protecția și utilizarea monumentelor ecleziastice de istorie și cultură din 4 ianuarie 2003 și a contractului de transmitere în folosință și obligație de protecție a mănăstirilor monumente de istorie și cultură de importanță națională din 10 septembrie 2008, precum și obligarea furnizării materialelor de lucru ce au stat la baza semnării acestor contracte administrative.

2. Prin hotărârea din 19 decembrie 2014 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani s-a respins acțiunea depusă de Mitropolia Basarabiei și Exarhatul Plaiurilor, ca neîntemeiată și tardivă.

3. Prin decizia din 5 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a casat integral hotărârea din 19 decembrie 2014 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, s-a emis o nouă decizie prin care s-a admis acțiunea înaintată de către Mitropolia Basarabiei și Exarhatul Plaiurilor, s-au anulat contractul de colaborare privind protecția și utilizarea monumentelor ecleziastice de istorie și cultură, încheiat la 4 ianuarie 2003 între Ministerul Culturii și Mitropolia Moldovei și contractul de transmitere în folosință și obligație de protecție a mănăstirilor monumente de istorie și cultură de importanță națională, încheiat la 10 septembrie 2008 între Ministerul Culturii și Turismului și Mitropolia Moldovei.

4. Decizia instanței de apel a fost contestată cu recurs de către Biserica Ortodoxă din Moldova „Mitropolia Moldovei”, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel cu adoptarea unei noi decizii de menținere a hotărârii instanței de fond.

5. La 13 martie 2026, 18 martie 2026 și 19 martie 2026 comunicațiile religioase Mănăstirea Negrea „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Negrea, r-nul Hîncești, Biserica cu Hramul „Acoperământul Maicii Domnului” din s. Drujineni, r-nul Fălești, Biserica cu Hramul „Sfântul Nicolae” din s. Năvîrneț, r-nul Fălești, Instituția religioasă Eparhia de Bălți și Fălești din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, Catedrala cu Hramul „Sfântul Ierarh Nicolae” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din mun. Bălți, Catedrala cu Hramul „Sfinții Întocmai cu Apostolii Împărați Constantin și Elena”

din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din mun. Bălți, Parohia cu Hramul „Nașterea Maicii Domnului” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Cuhnești, r-nul Glodeni, Parohia cu Hramul „Sfântul Ierarh Nicolae” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Dușmani, r-nul Glodeni, Parohia cu Hramul „Sfântul Ierarh Nicolae” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Bisericani, r-nul Glodeni, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhanghelii Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Cobani, r-nul Glodeni, Parohia cu Hramul „Sfântul Ierarh Nicolae” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Iabloana, r-nul Glodeni, Parohia cu Hramul „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Ciuciulea, r-nul Glodeni, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhanghelii Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Cajba, r-nul Glodeni, Parohia cu Hramul „Acoperământul Maicii Domnului” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Hîjdieni, r-nul Glodeni, Parohia cu Hramul „Sfânta Treime” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Danu, r-nul Glodeni, Parohia cu Hramul „Sfânta Treime” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Fundurii Vechi, r-nul Glodeni, Parohia cu Hramul „Adormirea Maicii Domnului” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Dobrogea Nouă, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhanghelii Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Limbenii Vechi, r-nul Glodeni, Parohia cu Hramul „Adormirea Maicii Domnului” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Sturzovca, r-nul Glodeni, Schitul cu Hramul „Sfântul Mucenic Dumitru” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Izvoare, r-nul Fălești, Parohia cu Hramul „Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Burghelea, r-nul Fălești, Biserica cu Hramul „Sfântul Ierarh Nicolae” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Călinești, r-nul Fălești, Biserica cu Hramul „Sfântul Gheorghe”, s. Catranîc, r-nul Fălești, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhanghelii Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Viișoara, r-nul Glodeni, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhanghelii Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Ustia r-nul Glodeni, Parohia cu Hramul „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din or. Sîngerei, Biserica cu Hramul „Adormirea Maicii Domnului” din s. Glinjeni, r-nul Fălești, Biserica cu Hramul „Sfântul Nicolae” din s. Taxobeni, r-nul Fălești, Biserica cu Hramul „Sfinții Părinți Constantin și Elena” din s. Glinjeni, r-nul Fălești, Biserica cu Hramul „Adormirea Maicii Domnului” din s. Țiplețești, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Sfântul Mare Mucenic Dimitrie” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Ilenița, r-nul Fălești, Biserica cu Hramul „Sfântul Nicolae” din s. Mărândeni, r-nul Fălești, Biserica cu Hramul „Sfinții Voievozi Mihail și Gavril” din s. Scumpia, r-nul Fălești, Parohia cu Hramul „Înălțarea Domnului” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Rădoaia, r-nul Sîngerei, Biserica cu Hramul „Sfântul Nicolae” din s. Drăgănești, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Sfântul Ierarh Nicolae” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Chișcăreni, r-nul

Sîngerei, Parohia cu Hramul „Sfîntul Ierarh Nicolae” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Bălănești, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Pepeni, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Sfîntul Ierarh Nicolae” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Prepeleța, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Adormirea Maicii Domnului” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Valea Rusului, r-nul Fălești, Biserica cu Hramul „Sfîntul Ierarh Nicolae” din s. Heciul Nou, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Nașterea Maicii Domnului” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din mun. Bălți, Parohia cu Hramul „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din mun. Bălți, Biserica cu Hramul „Sfîntul Nicolae” din s. Heciul Vechi, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Sfînta Cuvioasă Parascheva” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din Bălți, Parohia cu Hramul „Sf. Dr. Elisabeta” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Cubolta, r-nul Sîngerei, Biserica cu Hramul „Sf. M. Voivozi Mihail și Gavril” din s. Coșcodeni, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Sfînta Treime” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Slobozia Chișcăreni, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Sfîntul Ierarh Nicolae” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Bursuceni, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Sfîntul Mare Mucenic Dimitrie” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Bobletici, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din mun. Bălți, Parohia cu Hramul „Sfîntul Ierarh Nicolae” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Iezărenii Vechi, r-nul Sîngerei, „Mănăstirea Sfinții Apostoli Petru și Pavel” s. Bocancea-Schit, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Sfînta Treime” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Copăceni, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Sfinții Împărați Constantin și Elena” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Limbenii Noi, r-nul Glodeni, Parohia cu Hramul „Nașterea Maicii Domnului” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Hiliuți, r-nul Fălești, Biserica cu Hramul „Sf. M. Voivozi Mihail și Gavril” din s. Coșcodeni, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Sfîntul Ierarh Nicolae” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Sarata Veche, r-nul Fălești, Parohia cu Hramul „Nașterea Maicii Domnului” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Pîrlița, r-nul Fălești, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Popovca, r-nul Fălești, Biserica cu Hramul „Sfinții Mai Marilor Voievozi Mihail și Gavril” din s. Voinescu, r-nul Hîncești au depus cereri privind atragerea în proces în calitate de terți, menționând că o eventuală hotărâre a instanței ar putea influența drepturile și obligațiile materiale ale comunităților religioase.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

6. Art. 194 din Codul administrativ prevede că:

„(2) În procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

7. Curtea Supremă de Justiție menționează că potrivit naturii juridice a recursului, această cale de atac are ca obiect verificarea legalității hotărârii atacate prin prisma motivelor de recurs invocate. În etapa procesuală a recursului, cadrul subiecților procesuali este deja fixat prin hotărârile pronunțate în instanțele ierarhic inferioare, iar atragerea unor noi participanți presupune punerea în discuție a circumstanțelor de fapt stabilite.

8. Prin urmare, cererea privind atragerea în proces a unui terț nu poate fi admisă în faza procesuală a recursului. Or, atragerea unei persoane în calitate de terț participant la proces presupune extinderea cadrului procesual sub aspectul subiectelor raportului juridic dedus judecății, operațiune procesuală care poate fi realizată doar de instanța care examinează cauza în fond sau, după caz, de instanța de apel, în limitele competenței stabilite de lege.

9. Întrucât legislația procesuală nu conferă instanței de recurs competența de a dispune atragerea persoanelor în calitate de terț, iar examinarea recursului se realizează în limitele cadrului procesual stabilit anterior, cererea formulată în acest sens urmează a fi respinsă.

10. În conformitate cu prevederile art. 230 din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge cererile privind atragerea în proces în calitate de terți depuse de către comunicațiile religioase Mănăstirea Negrea „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Negrea, r-nul Hîncești, Biserica cu Hramul „Acoperămîntul Maicii Domnului” din s. Drujineni, r-nul Fălești, Biserica cu Hramul „Sfîntul Nicolae” din s. Năvîrneț, r-nul Fălești, Instituția religioasă Eparhia de Bălți și Fălești din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, Catedrala cu Hramul „Sfîntul Ierarh Nicolae” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din mun. Bălți, Catedrala cu Hramul „Sfinții Întocmai cu Apostolii Împărați Constantin și Elena” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din mun. Bălți, Parohia cu Hramul „Nașterea Maicii Domnului” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Cuhnești, r-nul Glodeni, Parohia cu Hramul „Sfîntul Ierarh Nicolae” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Dușmani, r-nul Glodeni, Parohia cu Hramul „Sfîntul Ierarh Nicolae” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Bisericiani, r-nul Glodeni, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhanghelii Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Cobani, r-nul Glodeni, Parohia cu Hramul „Sfîntul Ierarh Nicolae” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Iabloana, r-nul Glodeni, Parohia cu Hramul

„Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Ciuciulea, r-nul Glodeni, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhanghelii Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Cajba, r-nul Glodeni, Parohia cu Hramul „Acoperământul Maicii Domnului” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Hîjdieni, r-nul Glodeni, Parohia cu Hramul „Sfînta Treime” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Danu, r-nul Glodeni, Parohia cu Hramul „Sfînta Treime” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Fundurii Vechi, r-nul Glodeni, Parohia cu Hramul „Adormirea Maicii Domnului” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Dobrogea Nouă, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhanghelii Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Limbenii Vechi, r-nul Glodeni, Parohia cu Hramul „Adormirea Maicii Domnului” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Sturzovca, r-nul Glodeni, Schitul cu Hramul „Sfântul Mucenic Dumitru” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Izvoare, r-nul Fălești, Parohia cu Hramul „Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Burghelea, r-nul Fălești, Biserica cu Hramul „Sfântul Ierarh Nicolae” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Călinești, r-nul Fălești, Biserica cu Hramul „Sfântul Gheorghe”, s. Catranîc, r-nul Fălești, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhanghelii Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Viișoara, r-nul Glodeni, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhanghelii Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Ustia r-nul Glodeni, Parohia cu Hramul „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din or. Sîngerei, Biserica cu Hramul „Adormirea Maicii Domnului” din s. Glinjeni, r-nul Fălești, Biserica cu Hramul „Sfântul Nicolae” din s. Taxobeni, r-nul Fălești, Biserica cu Hramul „Sfinții Părinți Constantin și Elena” din s. Glinjeni, r-nul Fălești, Biserica cu Hramul „Adormirea Maicii Domnului” din s. Țiplețești, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Sfântul Mare Mucenic Dimitrie” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Ilenița, r-nul Fălești, Biserica cu Hramul „Sfântul Nicolae” din s. Mărădeni, r-nul Fălești, Biserica cu Hramul „Sfinții Voievozi Mihail și Gavril” din s. Scumpia, r-nul Fălești, Parohia cu Hramul „Înălțarea Domnului” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Rădoaia, r-nul Sîngerei, Biserica cu Hramul „Sfântul Nicolae” din s. Drăgănești, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Sfântul Ierarh Nicolae” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Chișcăreni, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Sfântul Ierarh Nicolae” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Bălănești, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Pepeni, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Sfântul Ierarh Nicolae” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Prepelița, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Adormirea Maicii Domnului” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Valea Rusului, r-nul Fălești, Biserica cu Hramul „Sfântul Ierarh Nicolae” din s. Heciul Nou, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Nașterea Maicii Domnului” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova,

din mun. Bălți, Parohia cu Hramul „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din mun. Bălți, Biserica cu Hramul „Sfântul Nicolae” din s. Heciul Vechi, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Sfînta Cuvioasă Parascheva” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din Bălți, Parohia cu Hramul „Sf. Dr. Elisabeta” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Cubolta, r-nul Sîngerei, Biserica cu Hramul „Sf. M. Voivozi Mihail și Gavril” din s. Coșcodeni, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Sfînta Treime” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Slobozia Chișcăreni, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Sfîntul Ierarh Nicolae” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Bursuceni, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Sfîntul Mare Mucenic Dimitrie” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Bobletici, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din mun. Bălți, Parohia cu Hramul „Sfîntul Ierarh Nicolae” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Iezărenii Vechi, r-nul Sîngerei, „Mănăstirea Sfinții Apostoli Petru și Pavel” s. Bocancea-Schit, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Sfînta Treime” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Copăceni, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Sfinții Împărați Constantin și Elena” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Limbenii Noi, r-nul Glodeni, Parohia cu Hramul „Nașterea Maicii Domnului” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Hiliuți, r-nul Fălești, Biserica cu Hramul „Sf. M. Voivozi Mihail și Gavril” din s. Coșcodeni, r-nul Sîngerei, Parohia cu Hramul „Sfîntul Ierarh Nicolae” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Sarata Veche, r-nul Fălești, Parohia cu Hramul „Nașterea Maicii Domnului” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Pîrlița, r-nul Fălești, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Popovca, r-nul Fălești, Biserica cu Hramul „Sfinții Mai Marilor Voievozi Mihail și Gavril” din s. Voinescu, r-nul Hîncești.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Diana Stănilă